

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARI
MALAKASINI OSHIRISH VA IXTISOSLASHTIRISH MARKAZI**

«KELISHILDI»

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari
malakasini oshirish va ularni
ixtisoslashtirish markazi

Andriy xay‘at raisi

L. X. Musadjanova

12 dekabr 2025 y.

«TASDIQLAYMAN»

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmasevtika xodimlari
malakasini oshirish va ularni
ixtisoslashtirish markazi

direktori

L. X. Musadjanova

12 dekabr 2025 y.

Bilimlar sohasi: Sog‘liqni saqlash

Funksional diagnostika hamshirasi

(sikli bo‘yicha ixtisoslashtirish guruhlar uchun)

O‘QUV DASTURI

(216 kredit)

Toshkent-2025 yil

TUZUVCHILAR:

Z.Z.Mirzane'matova

Respublika ixtisoslashtirilgan
pediatriya ilmiy-amaliy
tibbiyot markazi "Tibbiy radiologiya va
funksional diagnostika"
bo'limi shifokori

SH.A.Allaberganova

Respublikasida o'rta tibbiyot
farmasevtika xodimlarini malakasini
oshirish va ularni ixtisoslashtirish
markazi Urgench filiali o'quv ishlari
bo'yicha direktor o'rinbosari

N.M.Kurbanova

Respublikasida o'rta tibbiyot
farmasevtika xodimlarini malakasini
oshirish va ularni ixtisoslashtirish
markazi o'qituvchisi

TAQRIZCHILAR:

Z.Z.Imamova

Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika
xodimlari malakasini oshirish va ularni
ixtisoslashtirish markazi o'quv ishlari
bo'yicha direktor o'rinbosari

O.D.Maxkamova

Respublika ixtisoslashtirilgan
pediatriya ilmiy-amaliy
tibbiyot markazi "Tibbiy radiologiya va
funksional diagnostika"
bo'limi mudiri

O'quv dasturi Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi.

«9» 12 2025.y.

Pedagogik kengash raisi

bayonnoma № 6

L.X.Musadjanova

O'quv dasturi direktorlar kengashida ko'rib chiqildi, muhokama qilindi, tasdiqlashga tavsiya etildi.

«12» 12 2025.y.

bayonnoma № 5

1. Kirish

O'zbekiston Respublikasida o'rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, ixtisoslashtirish, tibbiyot muassasalarida hamshiralik ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Mazkur o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmatsevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-son va 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 19 may 2021 yildagi "O'zbekiston Respublikasida horijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari" PQ-5117 sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi" buyrug'i O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli "O'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo'yiladigan Davlat talablari" ijrosini ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan. Dasturda o'quv fanining mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan. "Funksional diagnostika hamshirasi" o'quv dasturi yo'nalishining o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, hamshiralarni 216 kredit ixtisoslashtirish uchun mo'ljallangan. Dastur fanlar modullariga ajratilgan bo'lib: kasbiy rivojlanish modulida O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2025 yil 15-avgustdagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha xodimlarning bilim va ko'nikmalarini yanada oshirish haqida" 255-sonli buyrug'i ijrosini bajarish maqsadida "Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish"moduli kiritildi. Kasbiy rivojlanish moduli ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm-fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy ta'limda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan. Dasturda davolash profilaktika muassasalari funksional diagnostika bo'limlarida faoliyat olib borishni rejalashtirayotgan o'rta tibbiyot xodimlari lozim bo'lgan yangi bilim va ko'nikmalarni (bilishi mumkin, bilishi lozim, bajara olishi kerak va qaysi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishi lozim) yetarli darajada o'zlashtirishga qaratilgan materiallar taqdim etilgan.

1.1. Maqsad:

O'qish natijasida hamshiralarning mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi kompetensiyalarni egallash va mavjud malaka doirasida ularning kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlari funksional diagnostika usullarini qo'llashda har tomonlama yetuk, yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, ular faoliyatini yanada takomillashtirish, malakali tibbiy yordam ko'rsatish samaradorligini ko'tarish, aholi o'rtasida salomatlik ko'rsatkichlarini yanada oshirish, yangi nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallashga qaratilgan.

1.2. Vazifalar:

- Umumiy ixtisoslashtirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovatsion, tibbiy dalillarga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarga, dastur talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va funksional diagnostika hamshiralari uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni mukammallashtirish;
- amaliyotda sog'liqni saqlash bo'yicha asosiy qonunlarni, amaldagi direktiv hujjatlarni qo'llay bilishni o'rgatish;
- aholi o'rtasida tibbiy madaniyatni oshirish, sog'lom turmush tarzini shakllantirish, profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali ko'p tarqalgan kasalliklarni oldini olishga o'rgatish;
- tibbiyot sohasidagi yangiliklar, va standartlar bilan tanishtirib, ular asosida amaliy ko'nikmalarini yangilash;
- nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash;
- funksional diagnostika bo'limlari(xona)larida shifoxona ichi infeksiyalari yuzaga kelishi va tarqalishining oldini olishni ta'minlaydigan tashkiliy, davolash-profilaktik, sanitariya-gigiyenik, epidemiyaga qarshi va dezinfeksiya qilish tadbirlarini olib borish;
- birlashtirilgan aholi guruhlari orasida profilaktik tadbirlar majmuasini amalga oshirish, ko'p uchraydigan asosiy patologik holatlar va ularga olib keluvchi xavf omillarini erta aniqlash mahoratini oshirish;

- tibbiyot sohasidagi yangiliklar, funksional diagnostika asoslarini, bo'limlardagi zamonaviy tashxisot usullarini, ularga bemorlarni va apparatlarni tayyorlashni o'rganish;
- turli kasalliklarga barvaqt tashxis qo'yishda zamonaviy funksional diagnostika usullarini tadbiq etishga o'rgatish;
- kasalliklarini tashxislashda funksional diagnostika xonasi hamshirasini ishini tashkil etish;
- apparatlarni ish jarayoniga tayyorlash, ish joyini jihozlash, apparatlarni tekshiruvlarga sozlash ishlarini olib borish;
- diagnostik tekshiruvlarga bo'lgan ko'rsatma va mone'liklarni aniqlashga o'rgatish;
- bemorlar va ularning yaqinlariga psixologik yordamni tashkillashtirish;
- bemorlar hayotiga xavf soluvchi patologik holatlar va ularga olib keluvchi xavf omillarida shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni mukammallashtirish;
- kechiktirib bo'lmaydigan holatlarda bemor ahvolini baholash, asoratlarni oldini olish chora-tadbirlarini qo'llay olish

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti): O'quv dasturi Respublika davolash profilaktika muassasalari turli yo'nalishlarida faoliyat olib borayotgan, keyinchalik funksional diagnostika bo'limlari(xona)larida faoliyat olib borishni rejalashtirgan, tibbiyot kollejini "Davolash ishi", "Hamshiralik ishi" va "Akusherlik ishi" yo'nalishlari bo'yicha mutaxassisligini *tasdiqlovchi hujjati* bo'lgan o'rta tibbiyot xodimlari uchun mo'ljallangan.

1.4. O'quv dasturni o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- Tibbiy etika va deontologiyani amalda qo'llay oladigan, notiqlik san'atining asoslarini amaliyotda qo'llay olishi;
- amaldagi meyoriy xujjatlar bilan ishlash, soxa bo'yicha zamonaviy yutuqlardan xabardor bo'lib, uni amalda qo'llay olish qobiliyatiga ega bo'lishi;
- mutaxassislik bilimlarini doimo boyitib borish, yangi axborotlarni o'rganish, yangi ma'lumotlarni izlab topish, ularni qayta ishlash va o'z faoliyatida qo'llay bilishi;
- hamshiralik ishini nazariy va amaliy asoslarini bir biriga bog'lagan holda amalga oshirish, axborotlarni analiz va sintez qilish;
- kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni egallash va ularni amalda qo'llay olishi;
- kasbiy faoliyatda subyektlar bilan muloqotga kirisha olish, sog'lom psixologik muhitni yarata olish, turli salbiy psixologik ziddiyatlarni o'z vaqtida anglay olish va bartaraf eta olish;
- kasbiy o'sishga erishish, malaka darajasini oshirib borish, kasbiy faoliyatda o'z ichki imkoniyatlarini namoyon qilish, zamonaviy vosita, texnika va texnologiyalardan foydalana olish;
- tibbiy muolajalarni to'g'ri bajarish, bemor va tibbiy xodimlar uchun xavfsiz muhitni yaratish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- kechiktirib bo'lmaydigan holatlarda shifokorgacha birinchi tibbiy yordam ko'rsatish bilim va ko'nikmalariiga ega bo'lishi.

1.5. Dasturning dolzarbligi:

"Funksional diagnostika hamshirasi" yo'nalishi bo'yicha ixtisoslashtirishda hozirgi davr talablariga mos ravishda zamonaviy, malakali sifatli tibbiy xizmat ko'rsatishni ta'minlaydi. Sog'liqni saqlash sohasida qabul qilingan me'yoriy hujjatlarni (O'zbekiston Respublikasining qonunlari, texnik reglamentlar, xalqaro va milliy standartlar, buyruqlar, tavsiyalar, terminologiya, xalqaro birliklar tizimlari, amaldagi xalqaro tasniflar), shuningdek, sifat va ish faoliyatini baholash uchun hujjatlardan foydalanish imkoniyati va yordamini ko'rsatish, ularning tarkibiy bo'linmalari faoliyatini tahlil qilish, zamonaviy tibbiy-tashkiliy va ijtimoiy-iqtisodiy texnologiyalarning aholiga tibbiy xizmat ko'rsatish va samaradorligini baholash. O'rta tibbiyot xodimlarining zararsizlantirish muolajalariga o'rgatish talab qilinadi. O'quv dasturining dolzarbligi amaliyotga asoslangan va muammolarga yo'naltirilgan yondoshuv asosida amaliy tibbiy yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, o'quv materiallari va jarayonlar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash tizimining va mutaxassislikning o'ziga xos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan.

1.6. Dastur hajmi: 216 kredit (kuniga 6 kredit, haftada 36 kredit).

1.7. O'qish shakli:

- kunduzgi - o'qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy / a'nanaviy o'qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashg'ulotlarni o'tish tartibi: Mashg'ulotlar "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish to'g'risidagi" O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash

vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrug'i va markazning ichki tartib-qoidalari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi.

Mashg'ulotlar 9⁰⁰ da boshlanib, 13⁴⁰ da tamom bo'ladi. Tushlik - 30 daqiqa.

1.9. O'qish tugagandan so'ng beriladigan hujjat: o'quv kursni to'liq o'zlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga "Funksional diagnostika hamshirasi" yo'nalishi bo'yicha 216 kredit ixtisoslashtirishdan o'tganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi.

2. REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1. Rejalashtirilayotgan ta'lim natijalaridan so'ng takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo'lgan kasbiy kompetensiyalar:

- O'rta tibbiyot xodimining fikrlash, tahlil va sintez qilish, jamoa bilan ishlash va uni boshqarish, intizomlilik, boshlagan ishini mantiqiy yakuniga yetkazishga tayyorligini rivojlantiradi;
- to'g'ri ovqatlanishni targ'ib qilish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalari mukammallashadi;
- o'z-o'zini baholash, tanqidiy tahlil qilish va to'g'ri qarorlarni qabul qilish, aholi orasida tibbiy madaniyat, sog'lom turmush tarzi, kasallik rivojlanishining oldini olish borasida profilaktik sanitariya targ'ibot tadbirlarni olib borish, sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion texnologiyalarni keng tadbiq etish;
- hamkasblar, hamshiralalar va kichik tibbiy xodimlar, bemorlar va qarindoshlar bilan muloqotda tibbiy faoliyatning ahloqiy va deontologik jihatlarini amalga oshirishga tayyorligi va amalga oshirishi;
- intizomiy, ma'muriy, fuqarolik, jinoiy javobgarlikni amalga oshirayotganda tibbiy xatolarning oldini olish bo'yicha o'z faoliyati natijalarini tahlil qilish tayyorligi va amalga oshirishi;
- ambulator va statsionar bemorlarga tibbiy xujjatlarni to'g'ri rasmiylashtirish;
- bemorlarni tashxislashda foydalaniladigan tibbiy va texnik jihozlar bilan ishlash, shaxsiy kompyuter texnologiyalari, turli manbalardan ma'lumot olish, global kompyuter tarmoqlarida ma'lumotlar bilan ishlash imkoniyati va istagi oshadi;
- kasallikni erta va yashirin turlarini, xavf omillarini aniqlash uchun zamonaviy birlamchi, ikkilamchi profilaktik ishlarni amalga oshirish;
- funksional sinamalarni o'tkazishi;
- aholi salomatligini zamonaviy funksional diagnostika tekshiruv usullari tadbiq etgan holda mustahkamlash, sog'lomlashtirish;
- kasallikni erta va yashirin turlarini, xavf omillarini aniqlash uchun zamonaviy diagnostika usullarini qo'llash;
- tibbiy funksional diagnostika apparatlari yordamida bemorlarni ahvolini baholash;
- tegishli meyoriy hujjatlarni yuritish;
- hamshiralik parvarishini olib borish;
- shoshilinch holatlarni o'z vaqtida tashxislash, birlamchi tezkor yordamni amalga oshirish, o'rnatilgan tartibda hujjatlashtirish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

3. DASTUR MAZMUNI

3.1 "Funksional diagnostika hamshirasi" 216 kredit ixtisoslashtirish kursi dasturi o'quv rejasi.

№	Modul va mavzular nomi	Kredit	Auditoriya mashg'ulotlari		Attestatsiya
			Nazariy mashg'ulot	Amaliy mashg'ulot	
1.0	Kasbiy rivojlantirish moduli	54	32	22	
1.1	Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati. Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish.	6	6	-	
1.2	Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar	6	2	4	

1.3	Modul: Xorijiy til	6	2	4	
1.4	Modul: Sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va amaldagi me'yoriy hujjatlar.	6	6	-	
1.5	Modul: Infeksion nazorat	6	4	2	
1.6	Modul: Shaxslar o'rtasidagi muloqat va tibbiy maslahat	6	4	2	
1.7	Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik	6	2	4	
1.8	Modul: Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.	12	6	6	
2.0	Mutaxassislik fan modullari	156	56	100	
2.1	Modul: Funktsional diagnostika usullari haqida malumot. Zamonaviy funktsional diagnostika usullari.	12	4	8	
2.2	Modul: Yurak qon -tomir tizimi a'zolarini tekshirish usullari va bemorlarni tayyorlash. Elektrokardiogrammani biofizik asoslari.	36	12	24	
2.3	Modul: Nafas olish a'zolarini tekshirish usullari va bemorlarni tayyorlash.	18	6	12	
2.4	Modul: Gastroenterologiyada zamonaviy funktsional tekshirish usullari.	36	12	24	
2.5	Modul: Siydik ajratish, jinsiy a'zolari va endokrin tizimi kasalliklarida zamonaviy funktsional tekshirish usullari.	24	8	16	
2.6	Modul: Markaziy va periferik nerv tizimi funktsional tekshiruvlari, ularga bemorlar va apparatlarni tayyorlash.	18	10	8	
2.7	Modul: Bolalar va o'smirlarda qo'llaniladigan funktsional tekshirish usullarining o'ziga xos xususiyatlari.	12	4	8	
	Attestatsiya	6			6
	Jami:	216	88	122	6

“Funktsional diagnostika hamshirasi” 216 kredit ixtisoslashtirish kursi o‘quv modullarining mazmuni

1.1.Modul. O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati. Tibbiyot sohasida korrupsiyaning oldini olish. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Bosh vazir lavozimiga nomzodni ko‘rib chiqish va Vazirlar Mahkamasining yaqin va istiqbolga mo‘ljallangan Harakatlar dasturi muhokamasiga bag‘ishlangan yig‘ilishidagi nutqida belgilab berilgan. Sog‘liqni saqlash tizimidagi dasturlarni samarali va to‘liq amalga oshirishdagi asosiy vazifalar.O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosatining asosiy ustuvor yo‘nalishlari. Yangi O‘zbekiston tibbiyoti-yangicha yondashuvlar asosida transformatsiya qilinayotgan tizim.Islohotlar markazida “Inson qadri uchun”degan ezgu tamoyil ustuvor.Yurtimizda aholiga ko‘rsatilayotgan tibbiy xizmatlar sifatini jahon standartlari darajasiga olib chiqish maqsadida halqaro tajribani chuqur o‘rganish va amaliyotga samarali tatbiq etish borasida olib borilayotgan ishlar.

Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida tibbiyotga doir ustuvor yo‘nalishlarning mazmun-mohiyati. “Aholi salomatligi-2030” milliy strategiyasining ustuvor yo‘nalishlari,vazifalari va asosiy indikatorlari. O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida shakllangan milliy qonunchilik tizimi, davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari hamda sog‘liqni saqlash tizimida korrupsiyaning oldini olishga qaratilgan amaliy chora-tadbirlar. Davlat siyosatining korrupsiyaga qarshi kurashishdagi asosiy yo‘nalishlari. Davlat boshqaruvi tizimini isloh qilish, davlat xizmatchilarining mas‘uliyatini oshirish, raqamlashtirish orqali inson omilini kamaytirish, ochiq ma‘lumotlar tizimini rivojlantirish va fuqarolik jamiyati institutlarining rolini kuchaytirish.

1.2.Modul Tibbiyotda raqamli texnologiyalar. Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanishdagi nazariy va amaliy bilimlarni egallash, tibbiy statistik ma‘lumotlarni to‘g‘ri tahlil qilish, tahlil qilingan natijalardan kelib chiqqan holda kasallikning oldini olish yoki davolash yo‘llarini aniqlash, axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida asosiy amaliy ko‘nikmalarga ega bo‘lish.

Internet tarmog'ida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, ma'lumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilishi kerak. "Tibbiyot informatikasi asoslari" o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

- tibbiyot informatikasi asoslari, tushunchalari va tasavvurlarining umumiyligi;
- axborot tushunchalari va turlari. Tibbiyot masalarini yechishda informatikaning o'rni;

hozirgi zamonda informatikaning o'rni va roli, ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish

1.3. Modul. Xorijiy til. Ingliz tilini o'qitishning maqsadi va vazifalari Tibbiyot xamshiralari ingliz tilini tanishtirish va tibbiyot soxasiga aloqadorligini tushuntirish xamda shu soxaga oid terminlarni o'rganish. Ingliz tili alifbosidagi xarflar va asosiy qo'llaniladigan terminlar. The verb "to be", "to have" Introducing yourself. Tana a'zolarining nomlanishi. Tibbiyotda ko'p uchraydigan kassaliklar, kasallik belgilari xamda tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o'rgatish. Tana a'zolarining nomlanishi. Tibbiyotda ko'p uchraydigan kassaliklar, kasallik belgilari xamda tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o'rgatish. Ularni og'zaki nutqda ishlatilishini amaliy mashqlar yordamida o'rgatish va qo'llash. Tibbiyot mutaxassislarining nomlarini ingliz tilidagi talaffuzini o'rgatish. Ularni og'zaki nutqda ishlatilishini amaliy mashqlar yordamida o'rgatish va qo'llash. Berilgan qo'llanmalardan foydalangan xolda (At the doctor) mavzularida tinglovchilarni og'zaki nutqini rivojlantirish

1.4. Modul. Sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va amaldagi me'yoriy hujjatlar. Sog'liqni saqlash tizimini Davlat dasturlari, sog'liqni saqlash tizimi islohotlariga oid Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasining qarorlari. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash tizimini isloh qilishni asosiy yo'nalishlari. Birlamchi tibbiy sanitariya yordamini isloh qilish. Onalik va bolalikni muhofaza qilish tizimini milliy modulini yaratish. Shoshilinch tibbiy yordamni samarali va to'liq tizimini yaratish. Aholiga ixtisoslashtirilgan tibbiy yordamni rivojlantirish. Ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan kasalliklarga qarshi kurashish chora-tadbirlarini takomillashtirish. Sog'liqni saqlash tizimida yangi davr. Tibbiyot kadrlarini tayyorlash tizimini takomillashtirish. Respublikada epidemiologik barqarorlikka erishish va uni ushlab turish. Davlat xususiy - sheriklik va tibbiyot turizmini rivojlantirish borasida islohotlarning mazmun mohiyati. Sog'liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlarini Sirdaryo viloyatida joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida. O'zbekiston Respublikasi prezidentining qarori. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 noyabrdagi "Sog'liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlari. Sog'liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi moduli va davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmining huquqiy asoslari. Sog'liqni saqlash tizimidagi me'yoriy hujjatlar.

1.5. Modul. Infeksiyon nazorat. Infeksiya haqida tushuncha. Epidemiologiya asoslari. Infeksiyon nazorat, maqsad va vazifalari. Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi. SanQvaM -0342-17, SanQvaM- 0317-15. Sanitariya epidemiologiya sohasida qo'llaniladigan me'yoriy hujjatlar. Ularning maqsadi, aholi salomatligini saqlash, kasallanishlarning oldini olish, aholining sanitariya-epidemiologik osoyishtaligi sohasidagi munosabatlarni tartibga solish. Sanitariya qoida va me'yorlari bo'yicha ish olib borish. Tibbiy chiqindilarni yig'ish, saqlash va yo'q qilish. Karantin va o'ta havfli yuqumli kasalliklar haqida umumiy ma'lumotlar. Karantin va o'ta havfli yuqumli kasalliklar guruhiga kiruvchi kasalliklar, ularning profilaktikasi. O'ta havfli yuqumli kasalliklar aniqlanganda epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar rejasi. OIV va OITS haqida tushuncha. Avariya holatlar haqida ma'lumot. Davolash profilaktika muassasalarida yuqumli kasalliklarning oldini olish va kamaytirishga qaratilgan profilaktika hamda epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar o'tkazish. SanQvaM bo'yicha joriy va mukammal tozalash o'tkazish. Qo'llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo'llarni yuvish tartibi.

1.6. Modul. Shaxslar o'rtasidagi muloqot va tibbiy maslahat Jamiyat va bemorning salomatligi yo'lida halol mehnat qilish, har qanday sharoitda ham tibbiy yordam ko'rsatish. Bemorga diqqat e'tibor va g'amxo'rlik bilan munosabatda bo'lish va o'zining barcha xatti-harakatlarida yuksak insoniy qoidalarga rioya qilish. Jamoada, individual va turli guruhlarda shaxslararo muloqot madaniyati. Kasbning oliyanob an'alarini saqlash. Zamonaviy tibbiyot amaliyotida sezilarli e'tibor tibbiyot xodimlarining kasbiy ko'nikmalariga, bemorlar bilan ularning gender va madaniy xususiyatlarini hisobga olgan holda muloqot qilish qobiliyatiga qaratilmoqda. Genderning salomatlikka ta'siri. Genderga sezgir tibbiy maslahat va aloqa to'g'risida tushuncha. Ichki madaniyat qoidalari, intizomga rioya qilish. Jamoat mulki tushunchasi va unga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish. Hamjihatlik va kollegiallik tuyg'ulariga rioya qilish. Neytral va xavfsiz muhitni yaratish. Salbiy munosabat va fikrlardan qochish. Tibbiy maslahatni hurmat va e'tibor bilan boshlash. Faol tinglash va empatiya. Tushunarli tildan foydalanish. Tibbiyot xodimining bemor bilan muloqot

qilish qobiliyati. Muloqot ko'nikmalarining turlari va ularning bir-biri bilan o'zaro bog'liqligi. Tibbiy maslahatning asosiy tuzilishi va ko'nikmalarining o'zaro bog'liqligi. Tibbiy maslahatni tartiblashtirish. Noverbal tildan foydalanish. O'zaro tushunishga erishish: bemorning holatini inobatga olish. Samarali muloqotning xususiyatlari.

1.7. Modul. Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik. Sog'lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'siri, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to'g'ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta'siri, tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini jalb etish.

1.8. Modul. Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish. Favqulotda vaziyatlar haqida tushuncha. Favqulotda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalari. Jabrlanuvchilarni saralash tartibi. Tibbiy saralash (traj usuli) va evakuatsiya qilish. Jabrlanuvchini ahvolini baholash, asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni (nafas, puls, ong, AD) aniqlash. Birlamchi tekshiruv (ABC algoritmi). Bemor uchun zarur vaziyatni yaratish. Terminal holat. Terminal holat bosqichlari. Terminal holat bosqichlari. Klinik va biologik o'lim belgilari. CPR – yurak-o'pka reanimatsiyasining nazariy asoslari. Kattalar va bolalarda yurak massaji va sun'iy nafas berishni o'tkazish algoritmi.

Tez tibbiy yordam chaqirish tartibi. Travmalar va o'tkir holatlarda birinchi yordam ko'rsatish tamoillari. Qon ketish turlari va jgut qo'yish. Sinish, chiqish, immobilizatsiya. Shok holati. Kuyish, cho'kish sovuq va issiqlik urishi. Transportirovka qoidalari.

2.1. Modul. Funktsional diagnostika usullari haqida ma'lumot. Zamonaviy funktsional diagnostika usullari. Aholiga tibbiy xizmat ko'rsatishda funktsional diagnostika sohasining tutgan o'rni. Ichki kasalliklarni tashxislashda zamonaviy funktsional diagnostika usullarining ahamiyati. Funktsional diagnostika bo'limi va xonasi hamshirasining vazifalari, huquqlari, lavozimlik burchlari. Funktsional diagnostika bo'limi va xonasida texnika xavfsizligi qoidalarga amal qilish. Funktsional diagnostika xonasi, uni tashkil etish, jihozlash, asboblarni joylashtirish. Xona ishini hujjatlashtirish va hisobotni olib borish. Zamonaviy klinik-diagnostika apparatlar turlari.

2.2 Modul. Yurak qon -tomir tizimi a'zolarini tekshirish usullari va bemorlarni tayyorlash. Elektrokardiogrammani biofizik asoslari.

Yurak qon-tomir tizimining anatomiyasi va fiziologiyasi. Qon aylanish tizimi. Yurak funksiyalari. Yurakning o'tkazuvchi tizimi. Qo'zg'aluvchanlik, qisqaruvchanlik, o'tkazuvchanlik, avtomatizm. Yurak faoliyatini neyrohumoral idora etilishi. Elektrokardiogrammaning biofizik asoslari. EKG tishchalarining paydo bo'lishi. EKG apparatlarni tuzilishi, ishlash prinsipi va qoidalari. Elektrodni bemor tanasiga joylashtirish. Eyntxoven uchburchagi. Standart, bir qutbli qo'l - oyoqdan olingan kuchaytirilgan va ko'krakdan yozish usullari. EKG tishchalari, komplekslari va intervallarini paydo bo'lishi, ularni normal holatda va patologiyada ko'rinishi hamda normal ko'rsatkichlari. Yurakni bir minutdagi qisqarishlar sonini va sistolik ko'rsatkichni hisoblash. EKG sinamalari. Xolter usulida EKGni monitorlash, qo'llash texnikasi. Yurak qon-tomir tizimi kasalliklarida EKG dagi o'zgarishlar. Yurak qon-tomir tizimi kasalliklarini tashxislashda qo'llaniladigan funktsional diagnostik sinamalar. Veloergometr bilan sinama o'tkazish. Jismoniy nagruzkada EKG olish. Angiografiya tekshiruviga patsiyentlarni va apparatni tayyorlash. Koronografiya tekshiruvini mohiyati. Toj tomirlarni stentlashga bemorlarni tayyorlash. Exokardiografiya tekshiruvini o'tkazish. Yurak qon tomir kasalliklariga tashxis qo'yishda exokardiografiyaning ahamiyati. Fonokardiografiya tekshiruvini qo'llash texnikasi. Tomirlarda ultratovush doplerografiyasi haqida malumot, tekshiruvga bemorlarni va apparatni tayyorlash.

2.3. Modul. Nafas olish a'zolarini tekshirish usullari va bemorlarni tayyorlash. Nafas olish a'zolarining anatomiyasi va fiziologiyasi. Gazlar almashinuvining ahamiyati. Nafas olish tizimi a'zolari kasalliklarida zamonaviy funktsional tekshiruvlarining ahamiyati. Tekshiruvlarga bemorlarni va apparatlarni tayyorlashda hamshiraning vazifalari. Nafas olish mexanizmi. O'pka ventilyatsiyasi va sig'imlari. Nafas olish funksiyasini tekshirish usullari. Nafas hajmini aniqlash probalari. Nafas olish va chiqarish hajmi, nafas olishning qo'shimcha hajmi, o'pkadagi qoldiq havo, o'pkaning tiriklik sig'imini aniqlash. Bemorlarni va apparatlarni tayyorlash texnikasini. Texnika xavfsizligiga rioya qilish. Nafas olish funksiyasini tekshirish usullari. Spiroografiya usuli haqida ma'lumot berish. Spirometriya – nafas hajmini tekshirish usulini mohiyati, o'pkaning tiriklik sig'imini aniqlash, erkak va ayollardagi ko'rsatkichlari. Nafas olish va chiqarish tezligini, nafas hajmini spirogramma yordamida hisoblash. Spiroografiya uchun apparatlarning tuzilishi va ishlash qoidalari. Nafas olish a'zolari kasalliklarida spirometriyaning ahamiyati. Pikfloumetriya tekshiruvini haqida ma'lumot. Pikfloumetriyaga o'tkazish tartibi, bemorlarni tayyorlash, sinamalar o'tkazish. Nafas olish tizimi kasalliklari surunkali bronxit, bronxial astma, o'tkir va surunkali nafas yetishmovchiligini barvaqt aniqlash

va tashxislashda funksional diagnostika tekshiruvlarning ahamiyati. Nafas olish a'zolarini endoskopik tekshirish usullari, bronxoskopiyaga bemorlar va apparatni tayyorlash. Bronxoskopiyaga ko'rsatma va mone'liklar. O'sma kasalliklarni barvaqt aniqlashda bronxoskopiyaning ahamiyati. Tekshiruvdan so'ng bronxoskopni dezinfeksiya qilish tartibi. Pulsoksimetriya qonning kislorodga to'yinganlik darajasini noinvaziv usulda aniqlash usulining mohiyati. Nafas yetishmovchiligini aniqlash va baholashda pulsoksimetriyaning ahamiyati. Nafas olish a'zolari kasalliklarini barvaqt aniqlashda funksional diagnostika tekshiruv usullarining ahamiyati. Tekshiruvga bemorlarni va apparatlarni tayyorlash, natijalarni registratsiya qilish.

2.4. Modul. Gastroenterologiyada zamonaviy funksional tekshirish usullari. Ovqat hazm qilish a'zolarining anatomiyasi va fiziologiyasi. Ovqat hazm qilish a'zolari kasalliklari. Gastroenterologiyada zamonaviy funksional tekshiruv usullari haqida ma'lumot. Ovqat hazm qilish a'zolari tizimlari zamonaviy funksional tekshiruvlarini o'tkazishda hamshiraning o'rni. Bemorlarni funksional diagnostik tekshiruvlarga tayyorlash. Me'da va ichakni endoskopik tekshiruv usullari. Endoskopik tekshiruvlarga bemorni tayyorlash va tekshiruvlar vaqtida shifokorga yordam berish, bemorni kuzatish va parvarish qilish. Endoskopik tekshiruvdan so'ng endoskopni zararsizlantirish. Ezofagogastroduodenoskopiya, kolonoskopiya usullarining mohiyati. Zamonaviy kolonoskopiya usullari haqida ma'lumot. Endoskop yordamida qizilo'ngach, oshqozon, ichakni yallig'lanish va yara kasalliklarni aniqlash. Kolonoskopiya yo'g'on ichakni endoskop yordamida tekshirish usulida o'sma va boshqa kasalliklarni erta aniqlash va tashxislash. Oshqozon RN-metriyasi. Gastrokardiomonitoring oshqozon va to'sh sohasidagi og'riqlarni EKG yordamida taqqoslash usuli. Duodenal zondlash mohiyati. Jigar va safro ajratish yullarini tekshirish va davolash usuli. Zond va asboblarni tekshiruvga tayyorlash. Tekshiruvni bajarish algoritmi. Jigar va safro ajratish yullarini ultratovush tekshirish usullari, o't pufagini faoliyatini tekshirish. Me'da va ichak yo'llarini rentgenologik tekshiruv usullariga bemorlarni tayyorlash, irrigoskopiya bemorni tayyorlash. Kontrast moddalarni organizmga yuborish. Hazm tizimi a'zolari kasalliklarini barvaqt aniqlashda zamonaviy diagnostik usullarni tadbiiq qilish. Kapsulali endoskopiya haqida ma'lumot. Tekshiruvga bemorni tayyorlash. Bemor tanasiga datchikni joylashtirish va kuzatish. Hazm tizimi a'zolari kasalliklarida ultratovush, kompyuter tomografiya va yadro magnitli rezonans tomografiyasi yordamida tekshirish va qo'llash texnikasi.

2.5. Modul. Siydik ajratish, jinsiy a'zolari va endokrin tizimi kasalliklarida zamonaviy funksional tekshirish usullari.

Siydik ajratish, jinsiy a'zolari va endokrin tizimi a'zolarining anatomo- fiziologik xususiyatlari, ularni funksional diagnostika tekshirish usullari. Funksional diagnostika bo'limini (xonasini) tashkil etish, jihozlanishi, hamshiraning vazifalari. Buyrak va siydik ajratish tizimi kasalliklarida funksional diagnostika tekshirish usullariga bemor hamda apparatlarni tayyorlash. Siydik ajratish tizimi kasalliklarini tekshirish usullari: UTT, dopplerografiya, rentgenografiya, kompyuter tomografiya va magnit rezonans tomografiya. Tekshirishlarga ko'rsatmalar va mo'neliklar. Buyrak va siydik ajratish a'zolarini diagnostik tekshiruvlarga bemorlar va apparatlarni tayyorlash. Siydik ajratish va endokrin tizimi kasalliklarida UTT, dopplerografiya, rentgenografiya, kompyuter tomografiya va magnit rezonans tomografiya tekshirish usullarini o'tkazish. Jinsiy a'zolari tizimining anatomo-fiziologik xususiyatlari, ularni funksional diagnostika tekshirish usullari. Jinsiy a'zolar kasalliklarida UTT, dopplerografiya, kompyuter tomografiya va magnit rezonans tomografiya tekshirish usullariga bemor hamda apparatlarni tayyorlash. Endokrin tizimi a'zolarining anatomo-fiziologik xususiyatlari. Endokrin bezlarining organizmdagi o'rni va ahamiyati. Ichki sekretsia bezlari kasalliklari ularni funksional diagnostika tekshirish usullari. Qandli diabet belgilari, asoratlari. Glyukometr bilan ishlash qoidalari. Natijalarini baholash. Qalqonsimon bez kasalliklarini erta aniqlashda funksional diagnostika tekshiruvlarining tutgan o'rni. Gipofiz bezi kasalliklarida funksional diagnostika usullariga bemorlarni tayyorlash, qo'llash. Buyrak va endokrin tizimi kasalliklarida radioizotop uroografiya diagnostikasi va tekshirish usullarini o'tkazish. Yuqori samarali UT diagnostika usullarini qo'llash, radioizotop diagnostika usullari.

2.6. Modul. Markaziy va periferik nerv tizimi funksional

tekshiruvlari, ularga bemorlar va apparatlarni tayyorlash. Markaziy va periferik nerv sistemasining anatomo-fiziologik xususiyatlari. Markaziy nerv sistemasi kasalliklarini aniqlashda funksional diagnostika usullarining ahamiyati, hamshiraning vazifalari. Bosh miya va markaziy nerv sistemasi faoliyatini tekshirish usullariga bemorlar va apparatlarni tayyorlash. Elektroensefalografiyani biofizik asoslari. Apparatni tuzilishi, tashkiliy qismlari. Bosh miya va markaziy nerv sistemasi faoliyatini baholashda ultratovush usullarini qo'llash. Dopplerografiya usulini qo'llash qoidalari va ko'rsatmalar. Kompyuter tomografiya tekshiruvi uchun ko'rsatma va moneliklar. Ishlash qoidalari. Apparatni va bemorlarni tekshiruvga tayyorlash. MRT, MRT tekshiruviga mutloq va nisbiy monyeliklar. Apparatning asosiy tashkiliy qismlari, ishlash

mexanizmi. Miyada qon aylanishni buzilishini turlari. Bosh miyada qon aylanishini o'tkir va surunkali buzilishlari, gemorragik va ishemik insultlarni farqlashda MRT ning ahamiyati. MNS kasalliklari va ularning asoratlari, kasalliklarni oldini olish choralari.

2.7.Modul. Bolalar va o'smirlarda qo'llaniladigan funksional tekshirish usullarining o'ziga xos xususiyatlari. Bolalar va o'smirlar organizmiining anatomo-fiziologik xususiyatlari. Bolalar va o'smirlarda qo'llaniladigan zamonaviy klinik va funksional tekshiruv usullarini qo'llash. Bolaga psixologik jihatdan yondoshuv. Og'riqsizlantirishning hususiyatlari. Bolalarda qo'llaniladigan apparatlarni tuzilishi, ishlatish qoidalari va tartibi. Bolalar va o'smirlarda funksional tekshiruv usullarining o'ziga xos hususiyatlari. Bolalarda yurak qon-tomir a'zolari faoliyatini tekshirishda EKG ga tayyorlash, elektrodnlarni bola tanasiga joylashtirish, EKG olish texnikasi. Bolalarda tug'ma va orttirilgan yurak klapanlari nuqsonlarini barvaqt aniqlashda exokardiografiya (ExoKG) tekshiruvining mohiyati, tekshiruvga bolalarni tayyorlash. Bosh miyaning qo'zg'aluvchanligini aniqlashda (epilepsiya, talvasa sindromi, bosh miyada qon aylanishining buzilishlari) elektroensefalografiya, UT diagnostikasining ahamiyati. Bolalarni EEG, UT tekshiruvlariga tayyorlash. Funksional diagnostika tekshiruvlarga ko'rsatma va mone'liklar. Apparatlarni parvarishlash va tekshiruvlarga tayyorlash.

4. DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILIIY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari: Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi, Shifokorlar ko'chasi-2, 14-uy.

Amaliyot bazasi: davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati:

Modul bo'yicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari

Multimedialli jamlanma: slaydlar to'plami bo'lgan rrt ko'rinishli ma'ruzalar, ekran, videofilmlar.

Klinik amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash trening o'quv xonasi, mulyaj, fantom v.b jihozlar.

Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar.

4.3. Tavsia etiladigan adabiyotlar:

4.3.1. Qonunchilik va meyoriy-huquqiy hujjatlar:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari.

2.O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash Vazirligining buyruq va meyoriy hujjatlari.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2018 yil 7dekabrdagi "2019-2025 yillarda O'zbekiston Respublikasining Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi farmoni.

4.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyovning 2020-yil 12noyabrdagi "Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami muassasalari faoliyatiga mutlaqo yangi mexanizmlarni joriy qilish va sog'liqni saqlash tizimida olib borilayotgan islohotlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni.

5.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2020-yil 12noyabrdagi "Sog'liqni saqlash tizimini tashkil etishning yangi modeli va davlat tibbiy sug'urtasi mexanizmlarini Sirdaryo viloyatida joriy etish chora- tadbirlari to'g'risida"gi qarori.

6.O'zbekiston Respublikasining "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi qonuni. 2017 yil 3yanvar

7.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrdagi "Aholining sog'lom ovqatlanishini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ 4887-sonli qarori.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 18 dekabrdagi "Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4063-sonli qarori.

4.3.2. Tavsia etilgan adabiyotlar:

1. A.G.Gadayev «Umumiy amaliyot hamshiralari uchun amaliy ko'nikmalar to'plami», Muxarrir, Toshkent-2011 yil.

2.«Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi» №0342-17. Davolash-profilaktika muassasalarida dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish tadbirlarini tashkil etish. 2017yil.

3.P.V. Struchkov «Funksionalnaya diagnostika», Medik nashriyoti, 2012 yil.

4.A.Y.Shishelova, N.N. Alipov «Osnovi funksionalnoy diagnostiki», «Praktika» nashriyoti, 2012 yil

5.T.Y. Umarova "Hamshiralik ishi". Toshkent-2005.

6.R.K. Salixodjayeva «Hamshiralik jarayoni», Toshkent-2010 yil

7.N.X.Abdullayev, N.Y.Karimov «Funksional va klinik laboratoriya tashxisi bo'yicha tekshirish usullari», Toshkent 2002 yil.

8.I.V. Smirnov, A.M. Starshov «Funksionalnaya diagnostika», Moskva 2008

9.Y.I. Zudbinov «Azbuka EKG i Boli v serdse», «Feniks» nashriyoti, Rostov na Donu 2011 yil

10.A.G. Gadayev «Ichki kasalliklar propedevtikasi», Toshkent -2014 yil.

11. V.YE.Avakov, O.V. Churilova, A.M.Sharipov “Rukovodstvo po okazaniyu pervoy neotlojnoj dovrachebnoy pomoshi.” 2010g.
12. Y.Allayorov Y.Tojiboyev “Favqulodda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari.”

4.3.3. Elektron ta’lim resurslari

www.medi.ru,

www.medlinks.ru,

www.medscape.com,

www.medland.ru,

www.med-lib.ru,

www.ksmed.ru/pat/gynecology,

www.medsan.ru,

5.YAKUNIY ATTESTATSIYA

5.1. Yakuniy attestatsiyaga qo‘yiladigan talablar

Yakuniy attestatsiya O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash Vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyrugi 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta’lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko‘nikmalarini baholash to‘g‘risidagi Nizom» ga asosan o‘tkaziladi.